Βάση Δεδομένων για Αεροδρόμιο

ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (ΕCE_ΓΚ703) - ΟΜΑΔΑ 20

ΕΥΘΥΜΙΟΣ, ΠΑΝΙΔΗΣ

themispan2002@gmail.com, up1084012@ac.upatras.gr

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΡΙΟΣ, ΤΣΑΚΙΡΙΔΗΣ

 $\underline{alexandros.tsakiridis@gmail.com, up1083879@ac.upatras.gr}$

 $\pmb{\Lambda E \Xi E I \Sigma - K \Lambda E I \Delta I A:} \ database, \ sqlite, \ python, \ python 311, \ aeronautics, \ airport, \ pysimplegui, \ flet, \ flutter$

ПЕРІЕХОМЕНА

1	ПЕР	ЧΛНΨН	3	
2	ME	ΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	3	
	2.1	Entity Relationship Diagram	3	
	2.2	Σχήμα της βάσης	4	
	2.3	Περιεχόμενο Πινάκων	5	
	2.4	Στήλες Πινάκων	6	
	2.5	Scripts	7	
3	AΞΙ	ΟΛΟΓΗΣΗ	7	
4	ΔΕΔ	OMENA	8	
5	XPC	ΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	9	
6	ПАР	ΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ	10	
	6.1	Employee View	10	
	6.2	Flight Occurrences	10	
	6.3	Schedule Creation	11	
	6.4	Airport Distances	11	
	6.5	Schedules Printing	12	
	6.6	Insert New Employee	12	
	6.7	Flights by Terminal	13	
	6.8	Airport Map	13	
7	ПАР	PAPTHMA	14	
8	ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΟ ΚΩΔΙΚΑ15			
9	ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ			

1 ПЕРІЛНЧН

Η παρούσα εργασία αφορά τον σχεδιασμό βάσης δεδομένων που εξυπηρετεί της ανάγκες ενός αεροδρομίου. Η υλοποίηση έγινε με τη βάση δεδομένων SQLite και την Python 3. Περιλαμβάνονται δύο απλές γραφικές επαφές, υποδείγματα για το πώς θα μπορούσαν να υλοποιηθούν οι επόμενες, η μία επιτρέπει την εισαγωγή στοιχείων και η άλλη προβάλλει τα ήδη υπάρχοντα.

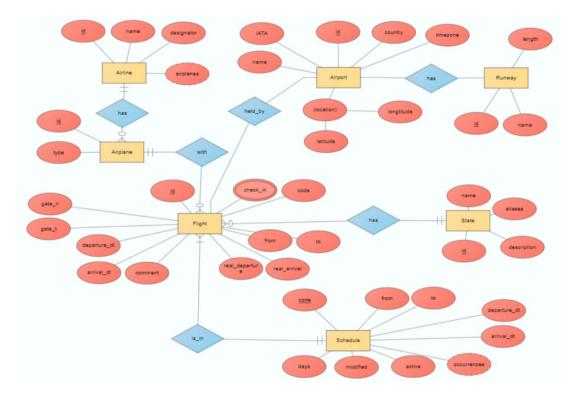
Η βάση αφορά το αεροδρόμιο αυτο καθ' αυτό και όχι τις αεροπορικές εταιρείες που διενεργούν πτήσεις σε αυτό. Επομένως, δεν περιλαμβάνει δεδομένα τα οποία διαχειρίζονται εταιρίες, όπως οι κρατήσεις των επιβατών, τα προσωπικά τους στοιχεία, οι τιμές των εισιτηρίων ή η πολιτική μεταφοράς αποσκευών για κάθε πτήση. Περιλαμβάνει δεδομένα που αφορούν τη διαχείριση του προγράμματος αφίξεων και αναχωρήσεων, την ενημέρωση και την κατεύθυνση των επιβατών για την εκάστοτε πτήση όσον αφορά την ώρα, την κατάσταση της πτήσης καθώς και το πού πρέπει να βρίσκονται οι επιβάτες προκειμένου να επιβιβαστούν στο αεροπλάνο. Τέλος, διαχειρίζεται δεδομένα που αφορούν τους εργαζόμενους και τα παραρτήματα στα οποία δουλεύουν.

2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

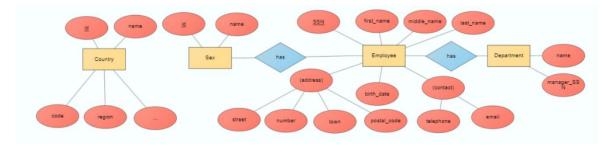
Το πρώτο βήμα για την υλοποίηση της βάσης ήταν να αποφασιστούν οι πίνακες που θα περιέχει και οι στήλες του καθενός. Στη συνέχεια, εισήχθησαν δεδομένα στους πίνακες και παράλληλα, γράφτηκε ο κώδικας Python. Το αεροδρόμιο που επιλέχτηκε είναι το Ελευθέριος Βενιζέλος της Αθήνας. Πληροφορίες για το πότε έγινε η κάθε εργασία υπάρχουν στην ενότητα του χρονοδιαγράμματος. Πληροφορίες για το τι κάνουν οι κλάσεις και οι μέθοδοι του κώδικα, υπάρχουν στα docstrings τους.

2.1 Entity Relationship Diagram

Ακολουθεί το διάγραμμα οντοτήτων – συσχετίσεων που δημιουργήθηκε με το online tool ERD Maker [9]:

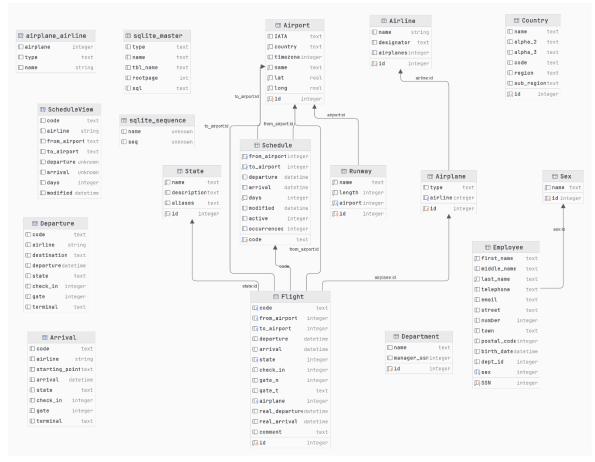

Εικόνα 1: Οι βασικές οντότητες της βάσης.

Εικόνα 2: Οι υπόλοιπες οντότητες της βάσης, σχετικές με τους εργαζόμενους.

2.2 Σχήμα της βάσης

Εικόνα 3: Σχήμα της βάσης φτιαγμένο με τη βιβλιοθήκη yFiles, περιλαμβάνει τους πίνακες, τα Views και τους πίνακες που δημιουργούνται αυτόματα από την SQLite, τον sqlite_master για τη δομή των υπολοίπων και τον sqlite_sequence για τα auto increments.

2.3 Περιεχόμενο Πινάκων

Ο πίνακας Airline περιλαμβάνει το όνομα της αεροπορικής εταιρείας και το designator της που αποτελείται από δύο alphanumeric χαρακτήρες.

Ο πίνακας Airplane περιλαμβάνει τον τύπο του αεροπλάνου και την αεροπορική εταιρεία στην οποία ανήκει. Δεν καταγράφονται δεδομένα όπως κινητήρες, αριθμός θέσεων, χωρητικότητα για αποσκευές, καθώς είναι θέματα που απασχολούν μόνο την εταιρεία.

Ο πίνακας Airport περιλαμβάνει τον κωδικό τριών χαρακτήρων που έχει δώσει η IATA στο αεροδρόμιο, τη χώρα στην οποία βρίσκεται, τη ζώνη ώρας, το πλήρες όνομά του και τις γεωγραφικές του συντεταγμένες σε δεκαδική μορφή.

Ο πίνακας Country περιέχει κάποιες πληροφορίες για την κάθε χώρα του πλανήτη, δηλαδή το όνομά της, έναν αριθμητικό κωδικό, κωδικό με δύο και τρεις χαρακτήρες, περιοχή και υποπεριοχή στην οποία ανήκει. Ο Country δημιουργήθηκε για να περιέχει χώρες των οποίων οι κωδικοί θα γράφονταν στον Airport, τελικά κάτι τέτοιο δεν έγινε και στον Airport γράφονται απευθείας τα ονόματα των χωρών.

Βασικός λόγος για τον οποίο δεν χρησιμοποιήθηκε τελικά ο *Country*, είναι ότι δεν περιλαμβάνει τις ζώνες ώρας, οι οποίες έτσι και αλλιώς μπορεί να μην είναι ίδιες σε όλες τις περιοχές μιας χώρας. Γι' αυτό, θα ήταν λάθος η ζώνη ώρας του αεροδρομίου να είναι η ζώνη ώρας της χώρας στην οποία ανήκει, καθώς αυτό δεν ισχύει πάντα.

Ο πίνακας Department περιλαμβάνει το όνομα του κάθε παραρτήματος του αεροδρομίου και μια στήλη για να αποθηκεύεται ο κωδικός του υπεύθυνου εργαζομένου (manager).

Ο πίνακας *Employee* αποθηκεύει τα στοιχεία των εργαζομένων, ΑΦΜ, κύριο και μεσαίο όνομα, επώνυμο, τηλέφωνο επικοινωνίας, διεύθυνση email, διεύθυνση που αποτελείται από οδό, αριθμό, πόλη κατοικίας και ταχυδρομικό κώδικα, ημερομηνία γέννησης, κωδικό παραρτήματος στο οποίο εργάζεται και φύλο.

Ο πίνακας Flight περιέχει δεδομένα για μία πτήση που θα γίνει συγκεκριμένη μέρα, ώρα, με προκαθορισμένη αφετηρία και προορισμό, αεροπλάνο, όπως και διάρκεια. Όλες οι πτήσεις που γίνονται βάσει της ίδιας προγραμματισμένης πτήσης (Scheduled Flight), θεωρούμε πως μοιράζονται τον ίδιο κωδικό πτήσης, ο οποίος περιέχει πληροφορία και για την εταιρεία που τη διενεργεί.

Ο πίνακας *Runway* περιλαμβάνει πληροφορίες για έναν διάδρομο αεροδρομίου, το μήκος του, το όνομά του που δείχνει προσανατολισμό σε μοίρες και τέλος, το αεροδρόμιο στο οποίο βρίσκεται [7].

Ο πίνακας Schedule περιέχει πληροφορίες για τις πτήσεις που είναι προγραμματισμένες να γίνονται κάθε εβδομάδα, τις ίδιες μέρες και την ίδια ώρα, κωδικό πτήσης, αεροδρόμιο αφετηρίας και προορισμού, ώρα αναχώρησης, ώρα άφιζης, τις μέρες που θα γίνεται η πτήση, ημερομηνία και ώρα τελευταίας τροποποίησης και ένδειζη αν η εγγραφή είναι ενεργή. Στο πεδίο occurrences καταμετράται τακτικά και καταγράφεται ο αριθμός των εγγεγραμμένων πτήσεων στον πίνακα Flight με τον κωδικό της προγραμματισμένης.

Για παράδειγμα, μια προγραμματισμένη πτήση από την Αθήνα στη Θεσσαλονίκη που γίνεται όλο τον χρόνο στις 9 το πρωί σε ώρα *Greenwich*, δηλαδή στις 7 το πρωί σε τοπική ώρα τους χειμερινούς μήνες, από Δευτέρα έως Παρασκευή. Κάθε οντότητα *Schedule* έχει έναν κωδικό πτήσης.

Ο πίνακας Sex χρησιμοποιείται για να προσδιορίζεται το φύλο των εργαζομένων: αρσενικό, θηλυκό, άλλο.

Ο πίνακας State περιλαμβάνει όνομα και περιγραφή για την κάθε κατάσταση που μπορεί να βρίσκεται κάποια εγγραφή του πίνακα Flight.

2.4 Στήλες Πινάκων

Πίνακας 1: Πίνακες της βάσης

T 11 M	T11 01
Table Name	Table Columns
Airline	integer id, text name, text designator, integer airplanes
Airplane	integer id, text type, integer airline
Airport	integer id, text IATA, text country, integer timezone, text name, real lat, real long
Country	integer id, text name, text alpha_2, text alpha_3, text code, text region, text sub_region
Department	integer id, text name, integer manager_ssn
Employee	integer SSN, text first_name, text middle_name, text last_name, text telephone, text email, text street, text number, text town, text postal_code, datetime birth_date, integer dept_id, integer sex
Flight	integer id, text code, integer from_airport, integer to_airpot, datetime departure, datetime arrival, integer state, integer check_in, integer gate_n, text gate_t, integer airplane, datetime real_departure, datetime real_arrival, text comment
Runway	integer id, text name, integer length, integer airport
Schedule	text code, integer from_airport, integer to_airport, datetime departure, datetime arrival integer days, datetime modified, integer active, integer occurrences
Sex	integer id, text name
State	integer id, text name, text description, text aliases

Στην βάση υλοποιήθηκαν μερικά Views, για queries που χρειάστηκε να γίνονται συχνά.

Το AirplaneAirline με join των δύο πινάκων τυπώνει όλα τα αεροπλάνα μαζί με το όνομα της αεροπορικής εταιρείας στην οποία ανήκουν.

Το Arrival φιλτράρει των πίνακα Flight και τυπώνει μόνο όσες πτήσεις αποτελούν άφιξη.

Το Departure λειτουργεί ομοίως.

Το EmployeeView τυπώνει όλες τις εγγραφές του Employee, αντικαθιστώντας τα sex και τα dept_id με τα κανονικά ονόματά τους.

Τέλος, το ScheduleView τυπώνει τις ενεργές εγγραφές του Schedule, αντικαθιστώντας τα ids με όνομα αεροπορικής και κωδικούς ΙΑΤΑ αεροδρομίων.

Στην κλάση Database υλοποιήθηκαν ενδεικτικά κάποιες μέθοδοι για Create, read, update and delete tasks.

Η μέθοδος schedules() εκτελεί ένα query για όλες τις εγγραφές του πίνακα Schedule με δυο join που αντικαθιστούν τα ids των αεροδρομίων με τους κωδικούς ΙΑΤΑ και το πεδίο days με τα ονόματα των ημερών αντί για την κωδικοποίηση. Η συγκεκριμένη εργασία δεν θα μπορούσε να γίνει με view της βάσης γιατί η SQLite φαίνεται πως δεν δίνει τη δυνατότητα μετατροπής δεκαδικού σε δυαδικού καθώς και την υπόλοιπη διαδικασία του εκτελεί η Python για να μετατρέψει τους δεκαδικούς σε μέρες στην υλοποίησή μας.

2.5 Scripts

Το add_schedule.py χρησιμοποιήθηκε για τη δημιουργία τυχαίων εγγραφών Schedule, με επιλογή αεροπορικής εταιρείας και κάποιου αεροδρομίου. Η μέθοδος random_schedule αποφασίζει τυχαία αν η προγραμματισμένη πτήση θα είναι αναχώρηση ή άφιξη, διαλέγει μια τυχαία ώρα άφιξης ή αναχώρησης και τέλος επιλέγει τυχαία κάποιες μέρες της εβδομάδας για να διενεργείται η πτήση.

Το airplane_insert.py είναι παράδειγμα script που χρησιμοποιήθηκε για την εισαγωγή δεδομένων από αρχείο csv, εν προκειμένω για τον πίνακα Airplane.

Το country_insert.py κάνει αντίστοιχη διαδικασία, αυτή τη φορά για τον πίνακα Country.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Αντί για τη χρήση του command .import της SQLite για τα csv αρχεία, προτιμήθηκε η εισαγωγή των δεδομένων να γίνει χειροκίνητα για να υπάρχει δυνατότητα επιλογής μόνο των επιθυμητών στηλών.

Το distances.py ανακτά από τον Airport όλα τα αεροδρόμια του εξωτερικού, τυπώνει όλες τις πληροφορίες τους και μετρά την απόστασή τους από το Ελ. Βενιζέλος σε γεωγραφικές μοίρες, χιλιόμετρα και τέλος, την εκτιμώμενη διάρκεια μιας πτήσης από το Ελ. Βενιζέλος προς αυτά. Για τον υπολογισμό της γωνίας πάνω στη Γη, χρησιμοποιήθηκε το Haversine formula [8]. Η απόσταση σε χιλιόμετρα υπολογίστηκε πολλαπλασιάζοντας τη γωνία με την ακτίνα της Γης, η οποία δεν είναι σταθερή, οπότε κάθε φορά υπολογιζόταν συναρτήσει των γεωγραφικών πλατών των δύο αεροδρομίων. Η χρονική διάρκεια υπολογίστηκε χρησιμοποιώντας μια σταθερή ταχύτητα πτήσης, κάτι που φυσικά δεν είναι καθόλου ακριβές για πτήσεις μικρής απόστασης.

Το draw.py ζωγραφίζει έναν απλό χάρτη που δείχνει ποιοτικά τις θέσεις δύο αεροδρομίων σε σχέση με το σημείο 0, 0 της Γης, δηλαδή την τομή Ισημερινού και Πρώτου Μεσημβρινού. Για να γίνει αυτό, χρησιμοποιείται η μέθοδος map της κλάσης Airport, η οποία παίρνει σαν παράμετρο ένα δεύτερο τέτοιο αντικείμενο και φτιάχνει τον χάρτη μεταξύ τους. Πάνω από τον χάρτη, τυπώνονται οι πληροφορίες των δύο αεροδρομίων για ευκολότερη εξαγωγή συμπερασμάτων.

Το employee_generator.py καλεί την συνάρτηση random_employee() της κλάσης Database η οποία δημιουργεί τυχαίους εργαζόμενους για το αεροδρόμιο. Συγκεκριμένα καλεί την συνάρτηση load_files() της κλάσης Employee του models.py η οποία φορτώνει κάποια αρχεία txt με αγγλικά ονόματα, επίθετα και ελληνικές πόλεις, επιλέγει τυχαία κάποια δεδομένα και επιστρέφει ένα tuple με τυχαίους υπαλλήλους και τα αντίστοιχα στοιχεία τους.

Έχουν γίνει δύο υλοποιήσεις γραφικής διεπαφής με περιορισμένη λειτουργικότητα

Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να προσθέσει δεδομένα στον πίνακα κάνοντας νέα εγγραφή εργαζομένου από το script $GUI_insert_Employees.py$, το οποίο χρησιμοποιεί την εξωτερική βιβλιοθήκη PySimpleGUI.

Το flet_flights.py χρησιμοποιεί τη βιβλιοθήκη flet (Flutter for Python) για την προβολή των αφίξεων και των αναχωρήσεων σε καρτέλα browser, κάτι που θα μπορούσε να επεκταθεί σε mobile application. Με την χρήση των κουμπιών στην πάνω δεξιά γωνία του παραθύρου, μπορεί να γίνεται εναλλαγή ανάμεσα στα Terminals του αεροδρομίου ή ανάμεσα σε Αναχωρήσεις και Αφίξεις.

3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η εφαρμογή στην τρέχουσα κατάστασή της παραμένει ημιτελής, για την ώρα μπορεί να αποθηκεύσει και να διαχειριστεί διάφορες πληροφορίες που χρειάζεται ένα αεροδρόμιο όσον αφορά τις πτήσεις που διενεργούνται, χωρίς να επεκτείνεται σε λογιστικά ζητήματα, όπως δεδομένα που αφορούν μισθοδοσία, ασφαλίσεις ή άδειες των εργαζομένων.

Ένα πιθανό επόμενο στάδιο της υλοποίησης θα ήταν η κατασκευή φιλικής προς τον χρήστη γραφικής διεπαφής για την προβολή όλων των πινάκων μέσω παραθύρων που θα επέτρεπαν την επεξεργασία των υφιστάμενων εγγραφών ή την προσθήκη νέων.

Για αυτό, ενδεικτικά υλοποιήθηκε το παράθυρο εισαγωγής νέου εργαζομένου με την PySimpleGUI [3]. Το πρόγραμμα, φυσικά, ελέγχει τα στοιχεία που θα εισαχθούν, για παράδειγμα την εγκυρότητα της διεύθυνσης email και του τηλεφώνου ή του ΑΦΜ.

Η υλοποίηση στο Flutter [4] που προβάλλει σε καρτέλα φυλλομετρητή τον πίνακα αφίξεων και αναχωρήσεων θα μπορούσε να είναι τμήμα της ιστοσελίδας στην οποία οι επιβάτες θα μπορούσαν να συνδέονται και να παίρνουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για να επιβιβαστούν στην πτήση τους ή να δουν την εκτιμώμενη ώρα άφιξης κάποιας πτήσης που περιμένουν. Ένα άλλο βήμα θα ήταν η ανάπτυξη mobile εφαρμογής που θα παρουσίαζε τα ίδια δεδομένα, κάτι τέτοιο όμως θα απαιτούσε υπηρεσία hosting και πιθανότατα κάποια άλλη βάση δεδομένων, καταλληλότερη από την SQLite για τέτοιο σκοπό.

Μια άλλη λειτουργία θα μπορούσε να είναι η χρήση εξωτερικής βιβλιοθήκης για την εξαγωγή σε αρχείο pdf ημερήσιων αναφορών για παράδειγμα, τμημάτων του πίνακα των εργαζομένων ή των πτήσεων που διενεργήθηκαν καθυστερημένα. Περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής θα περιλάμβανε και περισσότερα δεδομένα, λόγου χάριν όλα τα αεροδρόμια της Ευρώπης και όλους τους διαδρόμους του καθενός, σε συνδυασμό με real-time δεδομένα εναέριας κυκλοφορίας για τους αεροδιαδρόμους που χρησιμοποιούν τα αεροπλάνα στα ταξίδια τους.

Ταυτόχρονα, η ύπαρξη περισσότερων εγγραφών στον πίνακα Schedule αυτομάτως θα σήμαινε και περισσότερες εγγραφές στον Flight, κάτι που θα βελτίωνε την εικόνα των πτήσεων, που για την ώρα είναι συνήθως λιγότερες από πέντε την ημέρα. Για να είναι πιο αληθοφανείς οι πίνακες, θα έπρεπε να έχουν δημιουργηθεί πτήσεις και για τον μήνα Ιανουάριο, καθώς τώρα οι πρώτες πτήσεις στον πίνακα είναι για την 1η Φεβρουαρίου, οπότε δεν μπορούν να φανούν τα διαφορετικά States που μπορεί να πάρει μια πτήση.

Ο υπολογισμός της διάρκειας πτήσης μεταξύ δύο αεροδρομίων θα μπορούσε να γίνει ακριβέστερος με την αξιοποίηση μετεωρολογικών δεδομένων, διευθύνσεων διαδρόμων και την συμπερίληψη στον πίνακα των αεροπλάνων στοιχείων για τις ταχύτητες που πετάει το κάθε μοντέλο αεροπλάνου.

Όπως και να 'χει, η σωστή παράδοση της εφαρμογής θα ήταν σε εκτελέσιμο αρχείο (για παράδειγμα exe) το οποίο θα εγκαθίσταται σε κάθε συσκευή χωρίς αρχείο της βάσης δεδομένων, καθώς αυτή δεν μπορεί να είναι διαφορετική για κάθε εγκατάσταση. Και πάλι, κάτι τέτοιο θα απαιτούσε διαφορετική βάση δεδομένων, κάποια υπηρεσία hosting και σύστημα διαχείρισης χρηστών. Ο διαχειριστής θα έχει δικαιώματα επεξεργασίας, διαφορετικά από αυτά ενός απλού χρήστη που απλά θα συνδέεται στην ιστοσελίδα ή θα χρησιμοποιεί την εφαρμογή στο κινητό του για να βλέπει τις επόμενες πτήσεις.

4 ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Τα δεδομένα της βάσης εισήχθησαν είτε με script που δημιούργησε τυχαία δεδομένα, είτε από αρχεία csv. Συγκεκριμένα για τον κάθε πίνακα έγιναν τα εξής:

Για τον πίνακα Airline αναζητήθηκαν κάποιες ενδεικτικές αεροπορικές εταιρείες με τις οποίες συνεργάζεται το "Ελευθέριος Βενιζέλος", αποθηκεύτηκαν σε ένα αρχείο .csv και τις περάσαμε στη βάση.

Για τον πίνακα Airplane αναζητήθηκε ο στόλος της κάθε αεροπορικής εταιρείας στο site της, καταγράφηκαν τα μοντέλα σε csv και δημιουργήθηκαν τυχαία αεροπλάνα.

Για τον πίνακα Airport, για τα αεροδρόμια του εσωτερικού χρησιμοποιήθηκε λίστα της Wikipedia [6] με τα αεροδρόμια της Ελλάδας για το πλήρες όνομα και τον κωδικό IATA τους, στη συνέχεια βρέθηκαν από το Google Earth οι συντεταγμένες τους. Ενδεικτικά, περάστηκαν και κάποια επιλεγμένα αεροδρόμια του εξωτερικού.

Για τον πίνακα Country τα δεδομένα εισήχθησαν από ελεύθερο αρχείο csv που βρέθηκε στο διαδίκτυο.

Για τον πίνακα Department βρέθηκαν τα ονόματα παραρτημάτων που υπάρχουν σε ένα τυπικό αεροδρόμιο. Χρησιμοποιήθηκαν τα παραρτήματα που λειτουργούν στο Billings-Logan International Airport [5] μιας και για το Ελευθέριος Βενιζέλος δεν βρέθηκε κάποια επίσημη πληροφορία.

Για τον πίνακα *Employee* υπάρχει το script της Python *employee_generator.py* το οποίο δημιούργησε τυχαίο όνομα, επίθετο, τηλέφωνο, email, ημερομηνία γέννησης και στοιχεία διεύθυνσης για τον κάθε εργαζόμενο.

Στο πίνακα Flight τα δεδομένα εισήχθησαν αυτόματα, με χρήση μιας μεθόδου. Η μέθοδος αυτή λέγεται generate_scheduled_flights, δέχεται ως παράμετρο έναν κωδικό πτήσης που υπάρχει στον πίνακα Schedule και για καθορισμένο διάστημα ημερομηνιών προσθέτει μια εγγραφή Flight με τον κωδικό αυτό στις μέρες που πρέπει. Το διάστημα ημερομηνιών καθορίζεται σε δύο datetime.date σταθερές της κλάσης Database, την SCHEDULE_START και την SCHEDULE_END, οι οποίες υποδεικνύουν τη δημιουργία πτήσεων από την 1^η Φεβρουαρίου μέχρι τις 30 Απριλίου. Η εταιρεία που διενεργεί τις πτήσεις και η ώρα τους θα είναι πάντα η ίδια, αυτό που θα αλλάζει θα είναι η ημερομηνία, το αεροπλάνο που χρησιμοποιείται και οι πληροφορίες για το gate.

Στον πίνακα Runway εισήχθησαν οι δύο διάδρομοι του Ελ. Βενιζέλος, όπως έχουν καταγραφεί στη Wikipedia [7].

Για τον πίνακα Schedule τα δεδομένα εισήχθησαν με την μέθοδο random_schedule() της κλάσης Database η οποία χρησιμοποιώντας ένα designator αεροπορικής και ένα airport id, δημιουργεί μια τυχαία εγγραφή, επιλέγοντας αν θα πρόκειται για άφιξη ή αναχώρηση, σίγουρα όμως θα είναι κάποια πτήση ανάμεσα στο δοσμένο αεροδρόμιο και το Ελ. Βενιζέλος. Η εγγραφή έχει ημερομηνία άφιξης ή αναχώρησης, προφανώς το ένα από τα δύο πεδία θα είναι null, αυτό εξαρτάται από το αν το αεροδρόμιο προέλευσης της Αθήνας βρίσκεται στο πεδίο from_airport ή to_airport. Αυτή η ημερομηνία ορίζεται στη μεταβλητή της κλάσης MONTH, η ώρα δημιουργείται τυχαία όπως και οι μέρες για τις οποίες εκτελείται η εκάστοτε πτήση.

Οι πίνακες Sex και State δεν είχαν ανάγκη για πολλά δεδομένα, οπότε συμπληρώθηκαν χειροκίνητα.

5 ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

<u>Οκτώβριος 2023:</u> Δημιουργία βασικών κλάσεων για τη λειτουργία της εφαρμογής, συζήτηση για τη μορφή της βάσης. Η βάση SQLite επιλέχθηκε για πρακτικούς λόγους, δεν υπάρχει ανάγκη για server, αποτελείται από ένα αρχείο και είναι ευκολότερα διαχειρίσιμη).

Χωρισμός του κώδικα σε δύο python packages, το assets με modules για τις λειτουργίες της εφαρμογής και την διαχείριση της βάσης και το scripts με scripts που ελέγχουν τη λειτουργία των κλάσεων στο assets.

Νοέμβριος 2023: Σταδιακή εισαγωγή δεδομένων στους πίνακες της βάσης με τους τρόπους που περιγράφτηκαν παραπάνω. Μετά την ενδιάμεση παρουσίαση και την ανατροφοδότηση για τη δομή της βάσης, αφαίρεση των περιττών πινάκων, βελτιώσεις και αλλαγές.

Υλοποίηση διαφόρων λειτουργιών στην κλάση Coordinates, δημιουργία Enumerations και κλάσεων που αναπαριστούν τα δεδομένα των πινάκων της κλάσης. Αντικατάσταση των assert statements με περιγραφικά Exceptions.

Δεκέμβριος 2023: Τροποποιήσεις στις κλάσεις του assets. Χρήση του Git για Version Control System και αποθετηρίου στο GitHub για την παράλληλη εργασία στο project. Επέκταση της κλάσης Database με πολλές μεθόδους για αναζητήσεις στη βάση και μηχανισμούς για ανίχνευση λογικών σφαλμάτων. Διορθώσεις και συμπλήρωση των docstrings στα assets. Δημιουργία γραφικής διεπαφής για εισαγωγή νέου εργαζομένου στη βάση, με πληκτρολόγηση των προσωπικών του στοιχείων σε φόρμα.

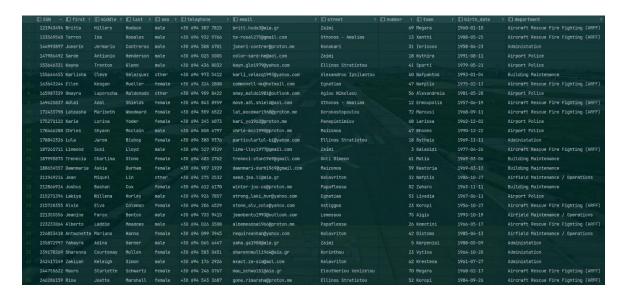
<u>Ιανουάριος 2024:</u> Προσθήκη μιας δεύτερης γραφικής διεπαφής για την προβολή των αφίξεων ή των αναχωρήσεων, ξεχωριστά για τον κάθε τερματικό σταθμό. Συγγραφή της αναφοράς, δημιουργία της παρουσίασης.

6 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ακολουθούν μερικά παραδείγματα και screenshots από τη χρήση της εφαρμογής. Περισσότερες πληροφορίες στο αποθετήριο του <u>GitHub</u>.

6.1 Employee View

Το View αυτό προβάλλει τα στοιχεία των εργαζομένων, κάνοντας join τους κατάλληλους πίνακες.

6.2 Flight Occurrences

Παρακάτω φαίνεται το μήνυμα στο τέλος της μεθόδου update_schedule_occurrences, η οποία για τον κωδικό πτήσης κάθε ενεργής εγγραφής προγραμματισμένης πτήσης, μετρά στον πίνακα Flight εγγραφές με τον ίδιο κωδικό και ενημερώνει το υπολογιζόμενο πεδίο occurrences της συγκεκριμένης εγγραφής.

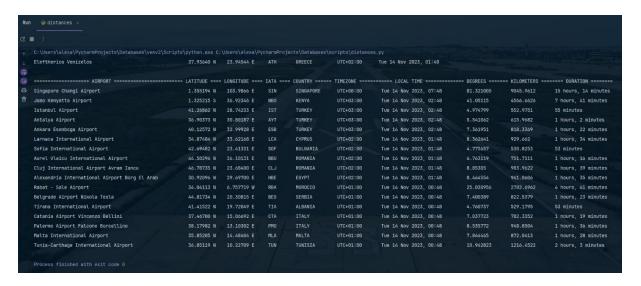
6.3 Schedule Creation

Εδώ φαίνονται όσα τυπώνονται κατά τη διάρκεια δημιουργίας νέων εγγραφών στον πίνακα Schedule. Αν το αντικείμενο της κλάσης Database δημιουργηθεί με το setting DEBUG, στο τέλος του script τυπώνεται ο αριθμός των queries που πραγματοποιήθηκαν. Όπως πάντα, το αντικείμενο κάνει από μόνο του commit τις αλλαγές στη βάση και κλείνει το connection.

```
['FR-849', 0, 48, datetime.datetime(2024, 4, 20, 13, 40), None, 36, 18, 'C', 2485]
2024-04-23 Day.TUESDAY True
['FR-849', 0, 48, datetime.datetime(2024, 4, 23, 13, 40), None, 37, 26, 'C', 270]
2024-04-25 Day.THURSDAY True
['FR-849', 0, 48, datetime.datetime(2024, 4, 25, 13, 40), None, 11, 9, 'B', 2527]
2024-04-27 Day.SATURDAY True
['FR-849', 0, 48, datetime.datetime(2024, 4, 27, 13, 40), None, 0, 17, 'B', 350]
2024-04-30 Day.TUESDAY True
['FR-849', 0, 48, datetime.datetime(2024, 4, 30, 13, 40), None, 22, 18, 'A', 639]
39 SCHEDULED FLIGHTS CREATED.
146 QUERIES EXECUTED CHANGES_COMMITTED DATABASE_CLOSED
```

6.4 Airport Distances

Το παρακάτω screenshot είναι από την εκτέλεση του distances.py, κατά τη διάρκεια του οποίου υπολογίζεται η απόσταση διαφόρων προορισμών από ένα αεροδρόμιο αναφοράς και μια εκτιμώμενη διάρκεια πτήσης για το καθένα [8].

Φυσικά, ο υπολογισμός της διάρκειας πτήσης δεν είναι ακριβής και όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα, θα μπορούσε να βελτιωθεί με διάφορους τρόπους. Ένας από αυτούς θα ήταν να λαμβάνεται υπ' όψιν η διεύθυνση των διαδρόμων στο κάθε αεροδρόμιο. Στα δεξιά φαίνεται ο υπολογισμός της διεύθυνσης ενός διαδρόμου του Ελ. Βενιζέλος, μέσω του property direction.

6.5 Schedules Printing

Παρακάτω φαίνονται τα περιεχόμενα του πίνακα Schedule, επεξεργασμένα για να τυπώνονται τα ονόματα των αεροπορικών εταιρειών, οι κωδικοί των αεροδρομίων και οι μέρες που θα εκτελείται η κάθε προγραμματισμένη πτήση σε μορφή πιο φιλική από τον ακέραιο που είναι αποθηκευμένος στη βάση.

6.6 Insert New Employee

Στα δεξιά φαίνεται το παράθυρο διαλόγου που δημιουργείται μέσω του PySimpleGUI για την εισαγωγή στοιχείων νέου εργαζομένου.

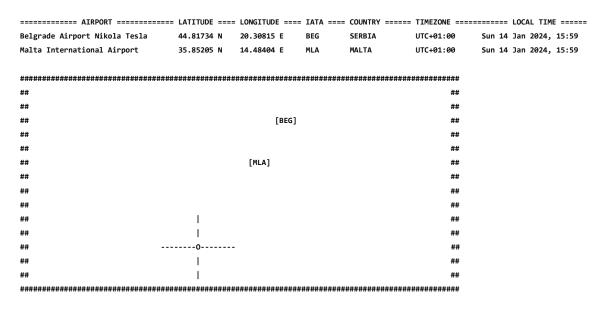

6.7 Flights by Terminal

Παρακάτω φαίνεται δείγμα από υποθετική ιστοσελίδα στο localhost που προβάλλει πτήσεις που επίκειται να διενεργηθούν. Με το αριστερό κουμπί πάνω δεξιά ή το πλήκτρο \mathbf{C} ο επισκέπτης μπορεί να μεταβεί από τις Αναχωρήσεις στις Αφίξεις, με το δεξί κουμπί ή το πλήκτρο \mathbf{T} μπορεί να αλλάξει τερματικό σταθμό, ενώ με το πλήκτρο \mathbf{R} μπορεί να κάνει ανανέωση της σελίδας.

6.8 Airport Map

7 ПАРАРТНМА

Ένα από τα πρώτα ζητήματα που έπρεπε να λυθεί ήταν το πώς θα περιγράφονταν οι επαναλαμβανόμενες πτήσεις στη βάση, τελικά αποφασίστηκε να υπάρχει ξεχωριστός πίνακας με υποδείγματα, τα οποία θα χρησιμοποιούνταν για να φτιάχνουν πτήσεις σε διαφορετικές ημερομηνίες, πάντα με ίδια αεροπορική εταιρεία, κωδικό, ώρα.

Στο σημείο αυτό προέκυψε πρόβλημα με την αναπαράσταση δεδομένων ημερομηνίας και / ή ώρας στη βάση, καθώς η πιο ικανοποιητική επιλογή που προσφέρει η SQLite φαίνεται πως είναι το string representation. Για αυτόν τον λόγο χρησιμοποιείται το enumeration DatetimeFormat, το οποίο αποθηκεύει τα formats που χρησιμοποιούνται για την ημερομηνία, την ώρα και τον συνδυασμό τους. Όπως φαίνεται στον πίνακα Schedule, το μόνο που ενδιαφέρει για μια προγραμματισμένη πτήση είναι η ώρα απογείωσης ή προσγείωσης, οι εγγραφές όμως έχουν αποθηκευτεί με datetime format, το οποίο έγινε κατά λάθος και δεν διορθώθηκε ποτέ, καθώς, αν και κακή πρακτική δεν δημιούργησε πρόβλημα. Αλλο θέμα που εμφανίστηκε στον πίνακα Schedule ήταν το πώς θα αποθηκεύονταν οι μέρες της εβδομάδας που θα διενεργείται η συγκεκριμένη προγραμματισμένη πτήση. Αποφασίστηκε να κωδικοποιούνται μέσω του Enumeration Day σε έναν ακέραιο αριθμό. Οι πιθανοί συνδυασμοί των επτά ημερών της εβδομάδας είναι 2⁷, οπότε ο αριθμός είναι από το 0 μέχρι το 127. Η μέρα 0 είναι η Κυριακή, το Σάββατο είναι η μέρα 6. Αν το πεδίο days του Schedule γράφει 1, σημαίνει ότι η πτήση θα γίνεται μόνο τα Σάββατα. Αν γράφει 2, θα γίνεται μόνο τις Παρασκευές, αν γράφει 8, θα γίνεται τις Τετάρτες, αν γράφει 64, θα γίνεται μόνο τις Κυριακές. Σε άλλο παράδειγμα, αν μια πτήση γίνεται τις καθημερινές (Δε, Τρ, Τε, Πε, Πα: 1, 2, 3, 4, 5: 2⁵ + 2⁴ + 2³ + 2² + 2¹ = 32 + 16 + 8 + 4 + 2 = 62), αναπαρίσταται με τον αριθμό 62. Η διαδικασία μετατροπής λίστας με ημέρες, δηλαδή λίστα με members του Day enumeration σε αριθμό και το αντίστροφο, γίνονται με συναρτήσεις της Day. Ακολουθεί παράδειγμα χρήσης τους:

```
from assets import Day

first_example: list[Day] = [Day.MONDAY, Day.WEDNESDAY, Day.FRIDAY]
print(Day.days_to_code(first_example)) # prints 42

second_example: int = 100
print(", ".join([str(day) for day in Day.code_to_days(second_example)]))
# prints Day.SUNDAY, Day.MONDAY, Day.THURSDAY
```

Ένα άλλο πρόβλημα που εξακολουθεί να υπάρχει, είναι οι ανακρίβειες στον υπολογισμό απόστασης σημείων, δηλαδή στην απόσταση δύο αεροδρομίων. Για να λυθεί αυτό, δοκιμάστηκαν διάφορες λύσεις που έχουν διατηρηθεί στην κλάση Coordinates. Η συγκεκριμένη κλάση δοκιμάστηκε με πολλούς τρόπους εκτός της χρήσης της στα αεροδρόμια της βάσης, για αυτό έχουν υλοποιηθεί πολλές dunder μέθοδοι για τα αντικείμενά της.

Όσον αφορά την κλάση *Database* που διαχειρίζεται τη βάση, τα σημαντικότερα προβλήματα που παρατηρήθηκαν ήταν τα εξής:

Προέκυπταν Exceptions όταν χρησιμοποιούνταν πάνω από μία συνδέσεις ή cursors, για να λυθεί αυτό επεξεργάστηκε η κλάση ώστε να μην επιτρέπει τη δημιουργία περισσότερων από ενός αντικειμένων της. Αργότερα, έγινε και μια τροποποίηση στη δημιουργία του sqlite3. Connection στην προσπάθεια να μπορεί να λειτουργήσει η βιβλιοθήκη παράλληλα με αυτές των γραφικών.

Η κλάση Database έχει τα sqlite3. Connection και Cursor αποθηκευμένα σε ομώνυμα protected instance attributes, αυτό έχει γίνει για να μην μπορεί ο χρήστης να εκτελέσει query χρησιμοποιώντας άμεσα το cursor. Αντί για αυτό, η κλήση του αντικειμένου καλεί εσωτερικά την Cursor. execute() για να πραγματοποιηθεί το query. Με την πρακτική αυτή, η βάση δεν επιτρέπει στον χρήστη της τη διαγραφή πίνακα και μετρά τα queries που εκτελούνται.

Όταν ολοκληρώνεται η εκτέλεση ενός script και ο garbage collector σβήνει τα αντικείμενα του προγράμματος, το αντικείμενο της κλάσης Database πριν διαγραφεί, κάνει αυτόματα commit και μετά κλείνει το connection με τη βάση, οπότε αυτά δεν είναι κάτι που πρέπει να απασχολεί τον χρήστη της βάσης.

Έγινε προσπάθεια το αντικείμενο Database να μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σαν context manager, αυτό έμεινε ανολοκλήρωτο.

Στα πρώτα στάδια χρήσης της βάσης, τα queries γράφονταν με χρήση f-string, μέχρι που όλα τα f-strings αντικαταστάθηκαν με την προτεινόμενη στο internet σύνταξη, με τα arguments του query ξεχωριστά.

Κάποια μέρα, το script που πέρναγε εγγραφές στον πίνακα Schedule, δεν λειτούργησε σωστά λόγω παραπανίσιων quotes και έγραψε None στη στήλη του πίνακα που προοριζόταν να μείνει κενή. Γενικότερα, η χρήση των quotes, του question mark για placeholder έγινε συνήθεια σε διάστημα εβδομάδων.

8 ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΟ ΚΩΔΙΚΑ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ GITHUB

9 ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Εγκατάσταση του βιβλιοθήκης PySimpleGUI [3] από εδώ. Εγκατάσταση του βιβλιοθήκης Flet [4] από εδώ.

Συγκεκριμένα, για το project απαιτείται η εγκατάσταση των παραπάνω βιβλιοθηκών στη συσκευή μας μέσω PIP:

```
pip install PySimpleGUI
pip install flet
```

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [1] Python 3.11 Documentation. Retrieved October 9, 2023 from https://www.python.org/doc/
- [2] SQLite Documentation. Retrieved November 6, 2023 from https://www.sqlite.org/docs.html
- [3] Πακέτο γραφικής διεπαφής PySimpleGUI. Retrieved December 23, 2023 from https://www.pysimplegui.org/en/latest/
- [4] Πακέτο γραφικής διεπαφής Flet (Flutter for Python). Retrieved January 10, 2024 from https://flet.dev/docs/
- [5] Airport Departments. Retrieved December 20, 2023 from https://www.flybillings.com/1748/Airport-Division
- [6] Wikipedia. 2023. Wikipedia: the Free Encyclopedia. Κατάλογος αεροδρομίων της Ελλάδας. Retrieved November 2023 from https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CF%84%CE%AC%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%82_%CE%B1%CE%B5%CF %81%CE%BF%CE%B4%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%AF%CF%89%CE%BD_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CE%BB%CE%B B%CE%AC%CE%B4%CE%B1%CF%82
- [7] Wikipedia. 2023. Wikipedia: the Free Encyclopedia. Διάδρομος αεροδρομίου. Retrieved October 2023 from https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B9%CE%B9%CE%B4%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CE%B1%CE%B5%CF %81%CE%BF%CE%B4%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%AF%CE%BF%CF%85#%CE%9F%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B1%CF%88 3%CE%AF%CE%B1_%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CF%81%CF%8C%CE%BC%CF%89%CE%BD
- [8] Geeks for Geeks. 2023. Program for distance between two points on earth. Retrieved October 2023 from https://www.geeksforgeeks.org/program-distance-two-points-earth/
- [9] ERD Maker. 2021. Website: https://hci.ece.upatras.gr/erdmaker/